

BUURTKAART BURGER

Een blik op de buurt door de ogen van een bewoner

INHOUD

WAT? 1

WAAROM? 1

HOE? 2

Aan de slag..... 2

De buurtkaart aanvullen en verrijken..... 5

Referentie 5

WAT?

Deze buurtkaart is een reflectie-instrument dat een **huidig visueel beeld** geeft van het buurtnetwerk van de mensen die je ondersteunt. In combinatie met de **buurtkaart van de organisatie** of buurtkaarten van andere mensen uit je doelpubliek, kan het opmaken van een buurtkaart op niveau van één gebruiker | burger, versterkend werken voor de uitbouw van het netwerk van die persoon in de lokale leefomgeving. Wat uiteraard niet wegneemt dat netwerken van mensen over buurten, steden en landen heen kunnen gaan en vaak zeer betekenisvol, en dus ook de nodige aandacht waard, zijn. Zeker bij mensen met een vluchtverhaal of een migratiegeschiedenis.

De buurtkaart is een dynamisch instrument dat **mee groeit** met een ondersteuningsproces, het actief burgerschap en de [sociaal gewaardeerde rollen](#), die mensen vervullen in hun buurt. De buurtkaart brengt plaatsen en buurtactoren in kaart die voor je doelpubliek relevant zijn op de verschillende levensdomeinen. Het is geen [inclusieweb](#) dat over buurten heen alle contacten en netwerkfiguren in de verschillende levensdomeinen in kaart brengt. Wel een inzoomen op een leven in een lokale gemeenschap, de buurt.

De buurtkaart en het inclusieweb van een persoon zijn **empowerende** instrumenten, ze geven inzicht en zetten aan tot actie. Steek ze niet alleen in een dossier, maar laat ze bij de persoon aan wie ze toe behoren.

WAAROM?

Mensen in een kwetsbare situatie zijn vaak **meer aangewezen op hun lokale omgeving** dan andere mensen, omdat ze minder mobiel zijn, weinig financiële armslag hebben, ze angst hebben om ongekend terrein te betreden, stoten op de ontoegankelijkheid of onveiligheid van niet vertrouwde plekken, ... Het netwerk in de nabije omgeving van je doelpubliek versterken, is een belangrijke hefboom in het ondersteuningstraject dat je met mensen loopt. Zicht krijgen op kansen en drempels voor mensen in de buurt, geeft je een basis om op verder te bouwen, maar laat je ook toe om evoluties te monitoren.

De buurtkaart van de burger is een tool die je kan inzetten voor verschillende doeleinden. In de eerste plaats is het helpend voor de persoon in kwestie, die de buurtkaart maakt, om zijn/haar buurt op een meer **gestructureerde manier** in kaart te brengen, bewust stil te staan bij de **mentale plekken** in de buurt, en op zoek te gaan naar **nieuwe mogelijkheden**. Zeker

wanneer mensen net verhuisd zijn, is dit een dankbare oefening, die in de loop van de tijd kan herhaald en aangevuld worden.

In tweede instantie kan de buurtkaart van de burger flankerend zijn aan de [buurtkaart](#) en [buurtanalyse van de organisatie](#), omdat het je als organisatie zicht geeft op de beleving van de buurt door je doelpubliek. Op welke plaatsen komen zij graag | niet graag, wat zijn voor hen safe spaces | no-go zones? Welke informele netwerken benoemen ze? Kende je die al? Wat zou het kunnen opleveren om die wat beter te leren kennen? ...

De buurtkaart van de burger is, naast de buurtkaart van de organisatie, meteen ook een aanzet om na te denken over mogelijke vormen van wederkerigheid en de inzet op **sociaal gewaardeerd rollen** van je doelpubliek in de buurt. Een belangrijke hefboom voor het vergroten en versterken van sociale netwerken.

HOE?

Je kan de buurtkaart van de mensen die je ondersteunt zo **complex of eenvoudig** maken als je zelf wilt. Filter gerust de stappen in onderstaande leidraad die voor jou en je gebruiker haalbaar en wenselijk zijn. Leg de regie zoveel mogelijk bij de mensen zelf. De gebruiker kan zelfstandig of indien nodig, samen met jou zijn | haar buurt in kaart brengen, aan de hand van een aantal stappen. Het doen is één, erover in gesprek gaan is zeker zo belangrijk.

Aan de slag

1. Neem een groot blad (bij voorkeur A3 of nog groter), stiften in verschillende kleuren, lijm, ...
2. Teken centraal op het blad een huis, dit staat symbool voor de huidige '**thuis**' van de gebruiker. Het kan ook een foto zijn van de verblijfplaats.
3. Je kan in verschillende richtingen aan de buurtkaart starten. Je kan hem eerst op **papier maken** en vervolgens een **wandeling** doen in de buurt om hem aan te vullen, of je gaat meteen wandelen en je maakt hem nadien op papier.
4. De verschillende locaties en mensen uit de buurt kan je **tekenen**, gewoon **benoemen** of weergeven via een **foto**. Het is een visuele steunbron als je van alle plaatsen | personen die voor iemand belangrijk zijn, een foto kan maken. De camera van een smartphone is daarvoor al voldoende. De foto's kan je achteraf zowel digitaal als op

papier gebruiken. Het werken met foto's en beelden is bij het werken met mensen die verbaal minder sterk zijn of een andere taal spreken een dankbare werkwijze.

5. Breng vervolgens de verschillende locaties in de buurt en de **verschillende buurtactoren**, waar de persoon mee in contact staat, aan op de kaart. Het kan helpend zijn om hierbij de verschillende levensdomeinen uit het [inclusieweb](#) mee te nemen of de verschillende clusters van [schatten in de buurt](#) te gebruiken als houvast. We brengen ze hier alvast samen in een bruikbaar lijstje voor de buurtkaart van je doelpubliek:

- a) Werk | vrijwilligerswerk
- b) Onderwijs en vorming
- c) Vrijetijd
- d) Mobiliteit
- e) Wonen
- f) Hulp- en dienstverlening
- g) Religie en levensbeschouwing
- h) Online buurtplatforms
- i) Publieke ruimte (groenruimte, speelruimte, parken, pleinen, ...)
- j) Lokale handelaars
- k) Lokale overheden
- l) Familie en vrienden
- m) Sleutel- of brugfiguren

6. Bij het aanbrengen van de verschillende plaatsen en actoren in de buurt, kan je met je gebruiker meteen in gesprek gaan over de waarde die hij | zij aan deze plaats of buurtactor hecht. Deze evaluatie maken kan op verschillende manieren. We doen een suggestie, maar het staat vrij om hier zaken uit weg te laten. Je kan bijvoorbeeld starten met een simpele buurtkaart waar alle actoren opgelijst staan en pas in een later stadium een inschatting van deze contacten maken.

- a) Je kan door actoren letterlijk ver en dichtbij van het midden te plaatsen, aangeven welke **betrokkenheid** ze hebben op de centrale persoon. Ver is slechts beperkt betrokken, dichtbij is een actor op wie hij | zij kan rekenen | waarmee men een frequent contact heeft. Het kan helpend zijn om met vier concentrische cirkels te werken (1. zeer nabij, 2. nabij, 3. neutraal, 4. veraf).
- b) Je kan met pijlen aangeven op welke manier de persoon de **wederkerigheid** met buurtactoren inschat. Trek een éénrichtingspijl wanneer de persoon iets biedt aan deze actor, maar inschat weinig in return te krijgen, trek een pijl

in de andere richting wanneer de persoon zich afvraagt of de andere actor een meerwaarde ervaart bij de samenwerking. Trek een pijl in twee richtingen wanneer wordt ingeschat dat er een vruchtbare wederkerigheid is.

Een laatste evaluatie kan je maken op niveau van **invloed**. Misschien zijn actoren slechts sporadisch betrokken en hoor of ziet men ze niet zo vaak, maar kunnen ze bijvoorbeeld wel met één telefoontje naar de burgemeester een dossier in beweging krijgen. Het aangeven van die “invloedrijkheid”, kan je doen door de pijlen die je bij de wederkerigheid tekende, dik of dun te maken.

- c) Je kan tot slot ook werken met kleuren om de **constructieve of destructieve waarde** van elke buurtactor in te schatten. Rood zijn de eerder moeizame, energievretende contacten, groen zijn de energiegelovende, vruchtbare contacten, blauw zijn contacten waar men eerder neutraal tegenover staat. Het is belangrijk om ook zicht te krijgen op de eerder destructieve spelers waarmee je doelpubliek in aanraking komt (bv. pooier, drugdealer, ...). Ze maken tenslotte deel uit van het leven van je gebruiker.

Alles bij mekaar kom je tot volgende **legende**. Misschien wel handig om die toe te voegen aan je buurtkaart.

	Betrokkenheid
 	Wederkerigheid
 	Invloed
Groen	Constructief
Blauw	Neutraal
Rood	Destructief

De buurtkaart aanvullen en verrijken

1. Eens je de eerste versie van de buurtkaart klaar hebt, kan de buurtkaart van de gebruiker verder aangevuld worden. Hiervoor kan je verschillende pistes bewandelen:
2. Je kan de buurtkaart naast de buurtkaart van de organisatie leggen en in de twee richtingen kijken wat gelijkenissen en verschillen zijn, waar je aanvullingen kan doen.
3. Je kan de buurtkaart ook naast buurtkaarten van andere gebruikers, die in dezelfde buurt wonen, leggen. Dit kan één op één of in groep. Het is sowieso boeiende gespreksstof en mensen leren niet alleen hun buurt, maar ook enkele buurtbewoners beter kennen.
4. Je kan de buurtkaart van een gebruiker bespreken op een teamoverleg en laten aanvullen door de knowhow van de teamleden.
5. Tot slot is Google Maps ook een handige informatiebron bij het vervolledigen van je buurtkaart. Of speur rond op Google street view en kijk van achter de pc wat er zoal in de buurt te vinden is. Je kan in principe op elk huis klikken om te kijken welke instantie of organisatie er gevestigd is.
6. Bij voorkeur leg je dit proces in handen van de persoon in kwestie, betrek hem | haar ook steeds wanneer de buurtkaart onderwerp van gesprek is tijdens een overleg. Dat zijn vaak leerzame momenten.

In de [tool inclusieweb](#) vind je “helpende vragen” terug (o.a. bij het domein buurt) die dankbaar kunnen zijn om het gesprek met je gebruiker over zijn | haar buurt op gang te trekken.

Voor de werkwijze om een digitale buurtkaart aan te leggen via Google Maps – My Maps, verwijzen we naar de [tool Buurtkaart organisatie](#).

Referentie

Wil je refereren naar deze tool? Gebruik dan volgende referentie:

Verhaegen, I., Claeys, J. Deleu, H., Meys, F., Vos, E., Taamouti, M. (2021). *Resokit: methodiek en tools voor sociale professionals om netwerken te versterken en te connecteren met de buurt*. Brussel: Odisee Hogeschool (www.resokit.be).